

EUROPESE COMMISSIE
EUROPEES BUREAU VOOR FRAUDEBESTRIJDING (OLAF)

Directoraat D (beleid)
Eenheid D.2 Fraudepreventie

Vaststellen van belangenconflicten in aanbestedingsprocedures voor structurele acties

Een praktische gids voor beheerders

opgesteld door een groep deskundigen van de lidstaten en gecoördineerd door eenheid D2 - Fraudepreventie - van OLAF

VERKLARING VAN AFWIJZING VAN AANSPRAKELIJKHEID:

Dit werkdocument is met steun van OLAF opgesteld door een groep deskundigen van de lidstaten. Het is bedoeld om de uitvoering van operationele programma's te vergemakkelijken en goede praktijken aan te moedigen. Het document is niet wettelijk bindend voor de lidstaten, maar voorziet in algemene richtsnoeren en daarmee samenhangende aanbevelingen en geeft goede praktijken ter overweging mee.

Deze algemene richtsnoeren doen niet af aan nationale wetgeving en moeten gelezen worden in het licht van, en aangepast worden aan, het nationale rechtskader.

Deze gids doet geen afbreuk aan interpretaties door het Hof van Justitie en het Gerecht, of aan besluiten van de Commissie.

Samenvatting

Deze gids is opgesteld op basis van een nieuwe samenwerkingsprocedure met inbreng van deskundigen van de lidstaten, OLAF en de DG's van de Commissie die belast zijn met de structurele acties. Het is de bedoeling om de kwaliteit van de output van de ad-hocbijeenkomsten van COCOLAF te verbeteren door praktische documentatie op te stellen die de lidstaten en de Commissie kunnen gebruiken als referentie, administratief hulpmiddel en richtsnoer ter ondersteuning en versterking van hun maatregelen/strategieën ter bestrijding van fraude.

Een andere reden achter de gids was dat de wetsvoorstellen inzake het cohesiebeleid voor de periode 2014-2020 van de lidstaten vereisen dat zij in het kader van het beheer van de structurele acties van de EU maatregelen treffen om fraude tegen te gaan.

Belangenconflicten bij aanbestedingen werden aangemerkt als een van de centrale thema's voor de lidstaten op een workshop waarbij deskundigen uit tien verschillende lidstaten aanwezig waren, is gewezen op de behoefte aan een gids voor het vaststellen van mogelijke belangenconflicten en het inperken van de risico's daarop. Deze gids is het eindproduct van die gezamenlijke inspanningen.

De gids bevat aanbevelingen voor beheerders en personeelsleden van de beheersinstanties en aanbestedende diensten ten aanzien van het vaststellen en afhandelen van belangenconflicten bij aanbestedingen die uit hoofde van structurele acties en cohesiebeleidprogramma's worden gefinancierd met EU-middelen. De gids heeft betrekking op alle vormen van aanbesteding, ongeacht het bedrag dat ermee gemoeid is.

Deze gids is niet bindend voor de lidstaten, maar heeft tot doel te voorzien in een gemeenschappelijke aanpak van belangenconflicten door beheersinstanties en aanbestedende diensten, onverminderd de nationale wetgeving.

De gids is bedoeld als nuttig en praktisch hulpmiddel voor de ambtenaren en spitst zich toe op de punten die tijdens de workshop aan bod kwamen:

1. definitie van "belangenconflict";
2. de behoefte aan verklaringen met betrekking tot belangenconflicten: aanbevolen wordt alle personen die deelnemen aan een aanbestedingsprocedure een verklaring omtrent de afwezigheid van belangenconflicten te laten ondertekenen;
3. procedures en hulpmiddelen voor het controleren van deze verklaringen;
4. een lijst met fraude-indicatoren ("rode vlaggen") waardoor situaties waarin belangenconflicten zich voordoen, eerder kunnen worden ontdekt.

De gids bevat vier voorbeelden van echte voorvallen. Deze zijn bedoeld om te verhelderen wat een belangenconflictsituatie inhoudt en om het bewustzijn onder het personeel te vergroten.

Inleiding.....	7
1- Definities.....	9
2- Verklaringen omtrent belangenconflicten.....	10
2.1 Basiselementen van een uitgebreid kader voor de beheersing van conflictenbelangen bij aanbestedingen voor Structuurfondsen.....	10
2.2. Beleid inzake verklaringen omtrent de afwezigheid van belangenconflicten.....	12
2.3 Verklaringen omtrent de afwezigheid van belangenconflicten	16
2.4. Toelichting van de rol van de verklaring omtrent afwezigheid van belangenconflicten aan het personeel.....	17
2.5. Bijhouden en actualiseren van de verklaring omtrent de afwezigheid van belangenconflicten ...	18
3- Toetsing van de verklaring omtrent de afwezigheid van belangenconflicten aan andere informatiebronnen.....	19
3.1 Wanneer?	19
3.2 Hoe?.....	20
3.3 Gebruik van informatie van klokkenluiders en de media.....	22
3.4 Wat te doen bij een ernstige verdenking van een belangenconflict.....	22
4- Fraude-indicatoren ("rode vlaggen").....	23
4.1. Wat zijn rode vlaggen en hoe worden ze gebruikt?.....	23
4.2. Rode vlaggen in aanbestedingsprocedure	24
4.2.1. Voorbereiding en lancering van de procedure.....	24
4.2.2. De oproepprocedure, de beoordeling van de inschrijvers en het uiteindelijke besluit.....	26
4.2.3. Uitvoering, wijziging en aanpassing van overheidsopdrachten	27
Bijlage 1: Modelverklaring omtrent de afwezigheid van belangenconflicten.....	30
Bijlage 2: Voorbeelden	32

Inleiding

Deze gids is opgesteld op basis van een nieuwe collaboratieve werkprocedure met inbreng van deskundigen van de lidstaten, OLAF en de DG's van de Commissie die belast zijn met de structurele acties. De bedoeling is om goede praktijken en praktische conceptdocumenten uit te wisselen. Deze kunnen door de lidstaten en de Commissie worden gebruikt als administratieve hulpmiddelen, richtsnoeren en ter ondersteuning van maatregelen/strategieën voor fraudebestrijding.

Belangenconflicten zijn een terugkerend punt van zorg, met name bij aanbestedingen met betrekking tot structurele acties, aangezien zij de overheidsbegroting en de reputatie van de EU en het desbetreffende land aanzienlijke schade kunnen berokkenen.

OLAF heeft in samenwerking met de lidstaten een workshop georganiseerd waarop tien deskundigen uit tien verschillende lidstaten zijn bijeengekomen. Al deze deskundigen hadden praktische ervaring met het omgaan met dergelijke situaties. Op basis van hun kennis hebben zij een lijst samengesteld met de belangrijkste punten waarvoor er behoefte bestaat aan uitwisseling van goede praktijken.

Bij dit proces waren ook de DG's REGIO, EMPL, MARE en HOME betrokken. De werkzaamheden werden gecoördineerd door de eenheid Fraudepreventie (D2) van OLAF.

De uitkomst hiervan is deze praktische gids voor het omgaan met belangenconflicten, bestemd voor beheerders die te maken hebben met aanbestedingen voor structurele acties en cohesiebeleidprogramma's die door de EU worden gefinancierd.

De gids is bedoeld voor beheerders en personeel van zowel a) de beheersinstanties als b) de begunstigde instanties die optreden als aanbestedende diensten voor de aanbestedingsprocedures. De gids heeft betrekking op alle operationele activiteiten die cofinanciering ontvangen uit hoofde van de Structuurfondsen of het Cohesiefonds, evenals op alle vormen van aanbesteding, ongeacht het bedrag. Om te bepalen hoe ver de verplichtingen reiken en wat de draagwijdte is van de verificatie, moet echter een goed evenwicht worden gevonden tussen:

- de verplichting om te controleren;

- de waarde van de aanbesteding;

- de vraag of de aanbesteding onderworpen is aan de regels voor het plaatsen van overheidsopdrachten; en

- vereenvoudiging en vermindering van de administratieve last voor begunstigten.

Deze praktische gids is de uitkomst van een vruchtbare uitwisseling tussen de deskundigen. De gids is beschikbaar voor alle lidstaten en andere belanghebbenden, onder andere via het platform voor fraudebestrijding SFC2007, evenals voor alle diensten van de Commissie via de website van OLAF.

De gids speelt ook in op de wetgevingsvoorstellen voor het cohesiebeleid 2014-2020, op grond waarvan de lidstaten, rekening houdende met alle vastgestelde risico's, verplicht zijn effectieve en evenredige fraudebestrijdingsmaatregelen door te voeren.

OLAF wil graag de deskundigen bedanken voor hun bijdrage:

Dimitar PETROV MOCHEV	Bulgarije	Commissie voor de preventie en vaststelling van belangenconflicten
Daša MUSULIN	Kroatië	Ministerie van Regionale Ontwikkeling en EU-fondsen / Directoraat voor het beheer van de operationele programma's
Jan LATA	Tsjechische Republiek	Parket van de hoogste openbare aanklager / Afdeling strafrechtelijke procedures
Brian NIELSEN	Denemarken	Deense handelsautoriteit
László VELIKOVSKY	Hongarije	Nationaal ontwikkelingsagentschap
Antoine DALLI	Malta	Afdeling interne controle en onderzoek, regeringskantoor, kantoor van de premier
Jacek HORODKO	Polen	Eenheid voor controle en onregelmatigheden, Afdeling ondersteuning van infrastructurele programma's, ministerie van Regionale Ontwikkeling
Małgorzata KACZANOWSKA	Polen	Eenheid voor systeem en subsidiabiliteit, Afdeling ondersteuning van infrastructurele programma's, ministerie van Regionale Ontwikkeling
Anca ZAMFIR	Roemenië	Ministerie van Juridische Zaken, dienst voor de fraudebestrijding (DLAF)
Erika GAJDOSIKOVA	Slowakije	Afdeling controle en fraudebestrijding, kantoor van de regering van Slowaakse Republiek
Andrew STEWART	Verenigd Koninkrijk	Directoraat voor EU-programma's en lokale groei, Ministerie van Bedrijfsleven, Innovatie en Vaardigheden

Dit document werd op 12 november 2013 goedgekeurd door de fraudepreventiegroep COCOLAF.

1- Definities

Het begrip "belangenconflict" is niet geharmoniseerd binnen de Europese Unie. Sommige lidstaten (zoals Roemenië) hebben in hun strafrecht een definitie opgenomen, maar andere (bijvoorbeeld Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk) hebben dat niet. Dit betekent echter niet dat er in die landen geen strafvervolgning kan worden ingesteld om dit probleem aan te pakken. In het Verenigd Koninkrijk bestaat er bijvoorbeeld wel wetgeving hiervoor, maar deze betreft "misbruik van openbaar ambt", een strafbaar feit dat meer omvat dan enkel belangenconflict en dat kan worden ingeroepen als het conflict resulteert in corrupt gedrag.

De Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) stelt de volgende definitie voor¹:

"Een 'belangenconflict' betreft een conflict tussen de openbare taak en de privébelangen van de ambtenaar, waarbij deze op persoonlijke titel belangen heeft die een nadelige invloed zouden kunnen hebben op de wijze waarop hij zich van zijn verplichtingen en verantwoordelijkheden kwijt."

De EU-wetgeving bevat een definitie van het concept in het kader van de uitvoering van de algemene begroting van de EU.

De definitie is van toepassing op alle soorten aanbestedingen die worden gefinancierd met de EU-fondsen voor structurele acties en cohesiebeleid, ongeacht het bedrag.

Artikel 57, lid 2 van het Financieel Reglement dat van toepassing is op de algemene begroting van de Europese Unie (Verordening (EU, Euratom) nr. 966/2012) voorziet in een definitie van belangenconflicten waar het gaat om de uitgaven en het beheer van de EU-begroting. De definitie luidt als volgt:

"1. Financiële actoren en andere personen die bij de uitvoering en het beheer, met inbegrip van voorbereidende handelingen op dit gebied, de audit of de controle van de begroting betrokken zijn, verrichten geen handeling waarbij hun eigen belangen in conflict kunnen komen met die van de Unie.

(...)

2. Voor de toepassing van lid 1 doet een belangenconflict zich voor wanneer de onpartijdige en objectieve uitoefening van de functies van de in lid 1 bedoelde financiële actor of andere persoon in gevaar wordt gebracht als gevolg van familiebanden, vriendschap, politieke gezindheid of nationaliteit, economische belangen of elke andere eventuele belangengemeenschap met de ontvanger.

¹ Zie "Managing Conflict of Interest in the Public Service: OECD Guidelines and Country Experiences", blz. 24-25; <http://www.oecd.org/corruption/ethics/48994419.pdf>. De OESO heeft drie soorten belangenconflicten aangeduid:

Een **feitelijk** belangenconflict betreft een conflict tussen de openbare taak en de privébelangen van de ambtenaar, waarbij deze op persoonlijke titel belangen heeft die een nadelige invloed zouden kunnen hebben op de wijze waarop hij zich van zijn verplichtingen en verantwoordelijkheden kwijt.

Van een **schijnbaar** belangenconflict is sprake wanneer de privébelangen van een ambtenaar schijnbaar een onoorbare invloed zouden kunnen hebben op de uitoefening van zijn taken maar dit feitelijk niet het geval is.

Een **mogelijk** belangenconflict doet zich voor wanneer een ambtenaar privébelangen heeft die van dien aard zijn dat er een belangenconflict kan optreden wanneer de ambtenaar in de toekomst betrokken zou worden bij relevante (d.w.z. conflicterende) officiële verplichtingen.

Een belangenconflict en corruptie zijn niet hetzelfde. Voor corruptie is doorgaans een overeenkomst tussen ten minste twee partners nodig en is er sprake van enige vorm van omkoping/betaling/voordeel. Een belangenconflict doet zich voor wanneer personen in de gelegenheid komen hun privébelangen te laten prevaleren boven hun beroepsmatige verplichtingen.

Wanneer er bij een aanbestedingsprocedure niet juist wordt omgegaan met een belangenconflict, heeft dit effect op de regelmatigheid van de procedures. Het leidt tot schending van de beginselen van transparantie, gelijke behandeling en/of niet-discriminatie, die bij een overheidsopdracht in acht dienen te worden genomen, zoals bepaald in artikel 102 van de financiële verordening².

Voorbeelden

De partner van de bureaumedewerker van een aanbestedende dienst die belast is met het toezicht op de aanbestedingsprocedure, is werkzaam bij een van de bidders.

Een persoon heeft aandelen in een onderneming. Deze onderneming neemt deel aan een aanbestedingsprocedure waarvoor deze persoon is aangesteld als lid van de evaluatiecommissie.

Het hoofd van een aanbestedende dienst heeft een week vakantie doorgebracht met de algemeen directeur van een bedrijf dat meedoet aan een aanbestedingsprocedure die is gestart door de aanbestedende dienst.

Een ambtenaar van een aanbestedende dienst en de algemeen directeur van een van de inschrijvers hebben verantwoordelijkheden bij dezelfde politieke partij.

De beheersinstanties moeten toezicht houden op hoe de begunstigden de aanbestedingsprocedures beheren om een goed en eerlijk verloop te waarborgen. (Nota bene: alle verwijzingen in dit document naar een beheersinstantie dienen te worden gelezen als een verwijzing naar een beheersinstantie of een bemiddelend orgaan waaraan de beheersinstantie haar taken heeft gedelegeerd.) De begunstigden moeten zorgen voor transparantie en een gelijke behandeling van alle inschrijvers. De beheersinstanties moeten snel reageren en relevante controles uitvoeren zodra zij afwijkingen constateren. Dit betekent niet dat er noodzakelijkerwijs sprake is van een belangenconflict, maar wel dat de situatie moet worden opgehelderd en dat er passende maatregelen moeten worden genomen.

2- Verklaringen omtrent belangenconflicten

2.1 Basiselementen van een breed kader voor het omgaan met conflictenbelangen bij aanbestedingen voor de Structuurfondsen

² Zie in het bijzonder het arrest van het Gerecht van eerste aanleg van 15 juni 1999 (Zaak T-277/97); het arrest van het Hof van 10 juli 2001 (Zaak C-315/99), Ismeri Europa Srl; en het arrest van het Gerecht van eerste aanleg van 17 maart 2005 (Zaak T-160/03), AFCon Management Consultants, Mc Mullin, O'Grady.

Belangenconflictsituaties kunnen ertoe leiden dat marktdeelnemers hun vertrouwen verliezen in aanbestedingen voor structurele acties en dat eerlijke deelnemers ontmoedigd worden om een bieding te doen.

Beheersinstanties wordt derhalve aanbevolen een belangenconflictenbeleid te ontwikkelen om de risico's te beperken en mogelijke gevallen aan te pakken.

Een dergelijk beleid moet gericht zijn op de preventie, de opsporing en het beheer van belangenconflicten en op de sancties die daarmee gepaard gaan. Het beleid moet worden doorgevoerd binnen elk orgaan dat deel uitmaakt van het beheers- en controlesysteem van een operationeel programma en moet worden aanbevolen aan de begunstigden die aanbestedingsprocedures organiseren, ongeacht hun rechtsvorm.

Het beleid dient rekening te houden met de wettelijke bepalingen van de desbetreffende lidstaten, alsmede de in dit document genoemde richtsnoeren en goede praktijken.

De beheersinstanties wordt aanbevolen ervoor te zorgen dat er voor de operationele programma's waarvoor zij verantwoordelijk zijn een belangenconflictenbeleid wordt ingevoerd, waarbij met name rekening dient te worden gehouden met de verplichtingen die worden genoemd in artikel 114, lid 4, onder c) van [de nieuwe algemene verordening]³.

Een document over het beleid inzake belangenconflicten bij aanbestedingsprocedures moet aan een aantal voorwaarden voldoen. Het moet:

het gehele aanbestedingsproces en het beheer van de daaruit voortvloeiende contracten omvatten;

voldoen aan de vereisten van de nationale aanbestedingsvoorschriften en de EU-richtlijnen inzake overheidsopdrachten;

een specifiek hoofdstuk bevatten dat is gewijd aan verklaringen omtrent de afwezigheid van belangenconflicten;

verwijzingen bevatten naar geschenken en gastvrijheid, welke ook kunnen worden opgevat als vormen van uitlokking. Dit kan zijn gedurende, vóór en ná het aanbestedingsproces en gedurende het beheer van alle daaruit voortvloeiende contracten of inkopen;

zorgen dat het desbetreffende orgaan eventuele conflicten die zich voordoen, documenteert ter staving van hoe ermee is omgegaan en welke passende maatregelen er zijn genomen. Bij eventuele toekomstige conflicten zal deze documentatie als referentie kunnen dienen;

de sancties noemen die staan op het niet melden van een belangenconflict. Sancties moeten passend zijn en voldoende afschrikkend om overtreding van de regels te ontraden;

een bijlage bevatten met een aantal typische voorbeelden van belangenconflicten;

³ Ten aanzien van het financiële beheer en de controle van het operationele programma moet de beheersinstantie: (...) doeltreffende en evenredige fraudepreventiemaatregelen nemen op basis van de vastgestelde risico's. De Commissie geeft afzonderlijke richtsnoeren voor de globale uitvoering van dit artikel.

nader ingaan op situaties waarin een medewerker een overheidsinstelling verlaat, met name een functie bij de overheid of een lokale overheid (zogenoeten "draaideurconstructies"): medewerkers mogen vertrouwelijke informatie die zij hebben opgedaan in verband met hun functie, niet openbaar maken. Medewerkers mogen niet profiteren van indirecte belangenconflicten die zich kunnen voordoen nadat zij hun dienstverband hebben beëindigd.

Het document over het beleid met betrekking tot belangenconflicten moet een van de basisdocumenten zijn die personeelsleden ontvangen. Dit kan direct bij de introductie zijn, wanneer een medewerker bij de organisatie in dienst treedt, maar ook wanneer deze een functie gaat bekleden waarbij de aanbesteding van diensten, goederen of werkzaamheden binnen die organisatie een rol speelt, of een functie gaat bekleden die het beheer van dergelijke contracten of raamcontracten omvat.

Voorbeeld Verenigd Koninkrijk

Er is een algemene gedragscode voor ambtenaren en vergelijkbare gedragscodes voor ambtenaren van decentrale overheden.

Deze code stelt een gedragsnorm, die tevens het gedrag omvat dat wordt verwacht van ambtenaren die betrokken zijn bij aanbestedingen. De code is van toepassing op alle aspecten van het werk van een ambtenaar – veel daarvan heeft immers altijd betrekking op het omgaan met het publiek, met gelden of met terreinen waar het essentieel is dat iedereen eerlijk behandeld wordt.

Alle overheidsdiensten stellen hun medewerkers in kennis van deze code, al hoeft niemand een feitelijke verklaring te ondertekenen dat hij/zij zich aan de voorwaarden van de code zal houden. De code wordt echter geacht deel uit te maken van de contractuele betrekkingen tussen de werknemer en de werkgever.

De voornaamste ethische vereisten van eerlijkheid, integriteit en onpartijdigheid zijn vanzelfsprekend toepasbaar op aanbestedingen. Het is echter logisch dat van individuele personen die direct betrokken zijn bij aanbestedingsactiviteiten, specifieke verklaringen of toezeggingen vereist zijn.

2.2. Beleid inzake verklaringen omtrent de afwezigheid van belangenconflicten

Beheersinstanties moeten aanbestedende diensten verplichten een procedure in te stellen voor verklaringen omtrent de afwezigheid van belangenconflicten, als onderdeel van hun aanbestedingsprocedures. Zij dienen de aanbestedende diensten richtsnoeren te geven over de procedure van de verklaring.

In deze richtsnoeren moet een aantal punten duidelijk aan de orde komen.

1. Wie is er verantwoordelijk voor het indienen en ondertekenen van de verklaring?

Alle personen die bij eender welke fase van de aanbestedingsprocedure (voorbereiding, uitwerking, uitvoering of afhandeling) betrokken zijn, dienen de verklaring te ondertekenen en deze in te dienen bij degene die verantwoordelijk is voor de aanbestedingsprocedure.

De verplichting moet in ieder geval voor de volgende personen gelden:

- het hoofd van de aanbestedende dienst en iedereen aan wie hij/zij zijn/haar taken delegeert;
- alle leden van het managementcomité,
- alle personeelsleden die meewerken aan het voorbereiden en opstellen van de aanbestedingsdocumenten,
- de leden van de beoordelingscommissie,
- deskundigen die taken verrichten die verband houden met het opstellen van de aanbestedingsdocumenten en/of het beoordelen van de biedingen.

2. Welke omstandigheden kunnen worden beschouwd als feitelijke, mogelijke of schijnbare belangenconflicten?

De beschrijving van de omstandigheden dient uit te gaan van de definities die worden gegeven in artikel 57 van het Financieel Reglement, maar dient tevens rekening te houden met de vigerende nationale wetgeving. Indien er eerder voorvallen zijn geweest of specifieke problemen bestaan in verband met nationale culturele aspecten, dient dit nader te worden verduidelijkt en te worden gestaafd met voorbeelden.

3. In welke fase van de aanbestedingsprocedure dient de verklaring te worden ingediend?

Het indienen van een verklaring omtrent de afwezigheid van belangenconflicten dient te worden overwogen in elke fase van de aanbestedingsprocedure (voorbereiding, uitwerking, uitvoering of afhandeling).

Het is de taak van de voor de aanbesteding verantwoordelijke beheerder om elke persoon die betrokken raakt bij de aanbestedingsprocedure te vragen een verklaring omtrent de afwezigheid van belangenconflicten in te dienen en om deze verklaringen te verzamelen.

De beheerder moet ervoor zorgen dat de desbetreffende persoon goed op de hoogte is van de verplichting elke wijziging in de situatie onverwijld te melden. De verklaring kan te allen tijde wanneer het relevant is, geheel nieuw of met behulp van een sjabloon worden opgesteld.

4. Hoe controleert u een verklaring omtrent de afwezigheid van belangenconflicten?

Het beleid dient voorschriften te bevatten ten aanzien van de controle op de verklaringen omtrent de afwezigheid van belangenconflicten van het personeel (bijvoorbeeld werkachtergrond, gezinstoestand) en de verklaringen omtrent de afwezigheid van belangenconflicten van externe deskundigen.

Het beleid moet tevens enige richtsnoeren voor de verantwoordelijke persoon bevatten inzake de uitvoering van de controles, de te hanteren methode en het tijdstip.

Aanbestedende diensten moeten heldere richtsnoeren krijgen over de omstandigheden waarin belangenconflicten niet volledig helder zijn (bijvoorbeeld een werkachtergrond bij een partneronderneming van de inschrijver).

5. Hoe houdt u toezicht op de verklaring omtrent de afwezigheid van belangenconflicten?

De instelling dient procedures op te stellen voor de opslag van en het toezicht op verklaringen omtrent de afwezigheid van belangenconflicten, zoals een speciaal register of een managementinformatiesysteem voor elke aanbestedingsprocedure. Er moet een persoon worden aangewezen die zelf niet direct bij de aanbestedingen betrokken is, om toezicht te houden op de procedure inzake de verklaringen en om te zorgen dat de documentatie worden bijgewerkt.

6. Welke sancties gelden er als iemand verzuimt een belangenconflictsituatie te melden?

Het beleid moet duidelijk melding maken van de sancties waarin de relevante nationale wetgeving – administratief en/of strafrechtelijk – voorziet in geval van niet-melding van een belangenconflict of een valse verklaring. Er moet duidelijk onderscheid worden gemaakt tussen gevallen waarbij personeel en gevallen waarbij externe deskundigen of partners betrokken zijn.

Er moet een gedragscode zijn voor de gedragingen van personeelsleden. Deze gedragscode dient een definitie van belangenconflicten en de desbetreffende sancties te bevatten. Er moet worden voorzien in disciplinaire maatregelen. Deze kunnen variëren van een schriftelijke kennisgeving tot een waarschuwing of een boete, of zelfs degradatie of ontslag. In ieder geval moeten ze in overeenstemming zijn met de nationale wetgeving.

Er dienen ook interne richtsnoeren te zijn ten aanzien van gevallen van wangedrag door externe deskundigen en de maatregelen die dan moeten worden genomen en de sancties die dan moeten worden toegepast. Contracten die door dergelijke deskundigen worden ondertekend, dienen een clausule te bevatten waarin de sancties voor wangedrag worden aangegeven. De sancties kunnen variëren van vroegtijdige beëindiging van het contract tot uitsluiting van deelname aan aanbestedingsprocedures gedurende een aantal jaren (bijvoorbeeld vijf à tien jaar).

7. Welke actie moet worden ondernomen indien vóór of gedurende de procedure een risico op een belangenconflict wordt vastgesteld of een belangenconflict wordt gemeld of ontdekt?

Behoudens de relevante nationale wetgeving dienen er relevante maatregelen te worden genomen om de openbare aanbestedingsprocedure te waarborgen. De volgende stappen dienen te worden overwogen, afhankelijk van het al dan niet bestaan van een verklaring omtrent de afwezigheid van belangenconflicten, de aard van het belangenconflict en de staat van de procedure:

- waar van toepassing, het bespreken van de aspecten van de situatie met de desbetreffende persoon teneinde de situatie op te helderen;

- het uitsluiten van de desbetreffende persoon van de aanbestedingsprocedure, ongeacht of hij/zij een personeelslid of een externe deskundige is;
- het wijzigen van de verdeling van taken en verantwoordelijkheden onder het personeel;
- het annuleren van de aanbestedingsprocedure.

Het uitsluiten van een medewerker/deskundige van de procedure moet niet alleen worden overwogen in geval van een feitelijk belangenconflict, maar ook als er gronden zijn voor twijfel omtrent zijn/haar onpartijdigheid.

In zeer uitzonderlijke gevallen kan het onmogelijk zijn een personeelslid of deskundige uit te sluiten vanwege een gebrek aan personeel of gespecialiseerde deskundigen op een bepaald gebied. In dat geval moet de aanbestedende dienst ervoor zorgen dat haar besluit volkomen transparant is, precieze grenzen stellen aan de inbreng van de medewerker/deskundige en ervoor zorgen dat het uiteindelijke besluit gebaseerd is op transparante en eerlijke informatie.

Het beleid moet de personeelsleden tevens verplichten de relevante autoriteiten in te lichten zodra zich een belangenconflict voordoet.

Alle stappen die worden ondernomen naar aanleiding van belangenconflictsituaties tijdens een bepaalde aanbestedingsprocedure, dienen te worden gedocumenteerd.

Voorbeeld Slowakije

De verklaring door leden van de selectiecommissie in het aanbestedingsproces — gereguleerd op grond van de Wet op de overheidsopdrachten (§ 40).

Een lid van de commissie kan geen persoon zijn die gedurende diens lidmaatschap of in het jaar voorafgaand aan zijn aanstelling als lid van de commissie, een van de volgende rollen vertolkt of heeft vertolkt:

- a) een inschrijver als natuurlijk persoon;
- b) een wettelijk orgaan van een inschrijver die een rechtspersoon is, of een lid van dat wettelijk orgaan, of een lid van het toezichthoudende orgaan of een overig orgaan van die inschrijver;
- c) een partner van het wettelijk orgaan of een lid daarvan die een inschrijver of een stille vennoot van die inschrijver is;
- d) een medewerker van de inschrijver, of een medewerker van een belangengroep van ondernemingen waarvan de inschrijver lid is;
- e) een medewerker van het Slowaakse Bureau voor overheidsopdrachten, behalve voor opdrachten die uitsluitend worden toegekend ten behoeve van dat bureau.

Een lid van de commissie mag niet het volgende zijn:

- a) een persoon die in een nauwe relatie staat tot een van de personen die worden genoemd onder de letters a) tot en met d), en
- b) een persoon bij wie men twijfels kan hebben ten aanzien van diens onpartijdigheid met betrekking tot de inschrijver of kandidaat, met name als de persoon betrokken was bij de voorbereiding van de documenten van een bepaalde aanbesteding namens de kandidaat of inschrijver, of een persoon die kan worden begunstigd of benadeeld in verband met het resultaat van de toekenning.

Elk lid van de commissie dient, na kennis te hebben genomen van de lijst met inschrijvers, een verklaring op zijn/haar erewoord bij de aanbestedende dienst of entiteit in te dienen, waarin hij/zij bevestigt dat er geen omstandigheden zijn die hem/haar op grond van deze wet ervan weerhouden lid te zijn van de commissie, dan wel de aanbestedende dienst of entiteit in kennis te stellen van de omstandigheden die hem/haar op grond van deze wet ervan weerhouden lid te zijn van de commissie.

Mochten dergelijke omstandigheden zich pas voordoen tijdens de aanbestedingsprocedure, dan dient het lid van de commissie de aanbestedende dienst of entiteit onverwijld te verwittigen van het feit dat zich omstandigheden voordoen die hem/haar ervan weerhouden lid te zijn van de commissie.

2.3 Verklaringen omtrent de afwezigheid van belangenconflicten

Het wordt ten eerste aanbevolen om mensen te vragen een verklaring omtrent de **afwezigheid** van belangenconflicten te ondertekenen zodra zij deelnemen aan de procedure. Dit is een verplichting waaraan onverwijld moet worden voldaan, wil men zowel de procedure waarborgen als de persoon zelf beschermen. Mensen zijn – in theorie – meer geneigd een belangenconflict te melden als zij zich bewust zijn van de verplichtingen die gepaard gaan met het ondertekenen van een verklaring omtrent de afwezigheid van belangenconflicten.

Een verklaring omtrent belangenconflicten is van nature vrijwillig, waardoor het een zeer onzekere factor kan vormen. In het geval van frauduleus gedrag is het in een latere fase echter veel moeilijker om de opzettelijkheid van iets aan te tonen.

Daarom wordt in de volgende alinea's enkel ingegaan op de verklaring omtrent de afwezigheid van belangenconflicten.

De verklaring omtrent de afwezigheid van belangenconflicten dient de definitie van belangenconflicten te bevatten die is opgenomen in het Financieel Reglement, alsmede alle vereisten van alle gedragscodes die van toepassing zijn op het proces en verband houden met belangenconflicten.

De verklaring dient het volgende te bevatten:

- (a) een duidelijke verwijzing naar de desbetreffende aanbestedingsprocedure;
- (b) de volledige naam, geboortedatum, functie binnen de organisatie en rol binnen de aanbestedingsprocedure van de ondertekenaar;
- (c) de datum van ondertekening.

De ondertekenaar dient op grond van de verklaring officieel het volgende te verklaren:

- of er naar zijn/haar weten in zijn/haar geval sprake is van een schijnbaar/mogelijk/feitelijk belangenconflict met betrekking tot de genoemde aanbestedingsprocedure;
- of er omstandigheden zijn die hem/haar in de nabije toekomst in een schijnbaar/mogelijk/feitelijk belangenconflict kunnen brengen; en

- dat hij/zij toezegt terstond alle mogelijke belangenconflicten te melden in het geval zich omstandigheden voordoen die tot een dergelijke conclusie kunnen leiden.

In de verklaring dient melding te worden gemaakt van de disciplinaire/administratieve/strafrechtelijke sancties voor het afleggen van een valse verklaring.

Ook dient de verklaring een geheimhoudingsverklaring te bevatten indien de persoon gedurende de aanbestedingsprocedure waarschijnlijk te maken krijgt met commercieel vertrouwelijke gegevens van een inschrijver/bieder.

Tevens dient bij de verklaring een toelichting te worden gevoegd die de ondertekenaar duidelijke richtsnoeren geeft ten aanzien van:

- het beleid van de organisatie, met inbegrip van het doel van de verklaring;
- de wettelijke vereisten van alle voorschriften, met inbegrip van verheldering van bepaalde kwesties die voortvloeien uit de definitie: familiebanden, vriendschap etc. (bijvoorbeeld de relaties die ten grondslag liggen aan het gezinslidmaatschap kunnen tussen de lidstaten verschillen en dit moet uiteen worden gezet in de culturele context (bijvoorbeeld 2de of 3rd graad));
- de gedragscode met betrekking tot het beheer van belangenconflicten binnen de organisatie;
- de consequenties van niet-melding van belangenconflicten;
- de procedure wanneer zich een wijziging in de situatie voordoet en met name wanneer, hoe en aan wie de zich eventueel voordoende belangenconflicten moeten worden gemeld.

De kennisgeving dient een aantal voorbeelden van belangenconflictsituaties te bevatten.

In bijlage 1 is een modelverklaring opgenomen. Deze gaat uit van een model dat wordt gebruikt door de Europese Commissie, maar dient mogelijk te worden aangepast in overeenstemming met de nationale vereisten.⁴

2.4. Toelichting van de rol van de verklaring omtrent afwezigheid van belangenconflicten aan het personeel

Het moet voor alle personeelsleden duidelijk zijn dat de verklaring omtrent afwezigheid van belangenconflicten een hulpmiddel is ter voorkoming van belangenconflicten, dat bedoeld is om:

- bewustzijn te creëren onder medewerkers ten aanzien van het risico van belangenconflicten;
- te wijzen op risicogebieden die moeten worden overwogen binnen het toezicht door het bestuur;

⁴ De informatie die is opgenomen in deze praktische gids is onverminderd de nationale wetgeving en dient te worden beschouwd als richtsnoeren en goede praktijken.

- medewerkers te beschermen tegen de beschuldiging in een later stadium dat zij een belangenconflict niet hebben gemeld;
- de aanbestedingsprocedure en gecofinancierde projecten te beschermen tegen onregelmatigheden en aldus de financiële belangen van de EU en de lidstaten te waarborgen.

Het is van het allergrootste belang dat alle personeelsleden van de beheersinstanties en begunstigen die aanbestedingsprocedures verrichten, bewust worden gemaakt van mogelijke en potentiële belangenconflictsituaties, de implicaties daarvan, hoe zij in dergelijke gevallen moeten handelen en wat de mogelijke sancties zijn.

Het feit dat zich een belangenconflict voordoet, hoeft op zichzelf nog niet illegaal te zijn. Er is echter sprake van een onregelmatigheid als er wordt deelgenomen aan een procedure terwijl men zich bewust is van een belangenconflict. Daarom moeten alle mogelijke belangenconflicten worden gemeld alvorens men deelneemt aan een aanbestedingsprocedure, en moeten er passende preventieve maatregelen worden genomen.

Algemene trainingsmaterialen voor het personeel of specifieke online trainingmodules dienen een specifiek hoofdstuk over deze kwestie te bevatten. Dit hoofdstuk dient over belangenconflicten in het algemeen te gaan, aangezien belangenconflicten zich ook op andere vlakken dan aanbestedingsprocedures kunnen voordoen. Het dient een gelegenheid te zijn om het personeel de rol van de verklaring omtrent de afwezigheid van belangenconflicten uit te leggen.

Doorlopende training zou het bewustzijn onderhouden en vergroten. Hierdoor zou het personeel te allen tijde alert zijn op mogelijk nieuwe belangenconflictsituaties. Niettemin dient het bestuur specifieke en doelmatige mechanismen in het leven te roepen om toe te zien op eventuele schendingen van de belangenconflictrefels en deze op te sporen en om dienovereenkomstig sancties op te leggen. Het bestuur dient te zorgen voor een heldere verantwoordelijkheidsstructuur, gekoppeld aan effectieve controlemechanismen.

2.5. Bijhouden en actualiseren van de verklaring omtrent de afwezigheid van belangenconflicten

Belangenconflicten evolueren met de tijd. Het kan voorkomen dat bij de start van het aanbestedingsproces voor een van de inkoopmedewerkers geen enkele sprake was van een belangenconflict, feitelijk, mogelijk dan wel schijnbaar. Gedurende het proces veranderen echter de omstandigheden. Hij/zij of een van zijn/haar gezinsleden kan bijvoorbeeld in dienst treden bij een van de potentiële bidders. Omdat de situatie verandert, is het van cruciaal belang dat er adequate verklaringen omtrent de afwezigheid van belangenconflicten worden bijgehouden en geactualiseerd.

Indien een medewerker gedurende een procedure nieuwe informatie tot zich krijgt (bijvoorbeeld over marktdeelnemers die in een bieding naar voren worden geschoven als onderaannemers) of indien zich een wijziging in de omstandigheden voordoet (er wordt bijvoorbeeld een wettelijke of feitelijke relatie aangegaan die nog niet bestond aan het begin van de procedure), moet hij/zij het schijnbare/mogelijke/feitelijke belangenconflict terstond aan zijn/haar meerdere melden. Er kan al dan niet gebruikgemaakt worden van het model. De medewerker moet worden uitgesloten van verdere handelingen en alle fasen van de procedure waaraan hij/zij reeds heeft deelgenomen, dienen, voor zover nodig en mogelijk, te worden herhaald.

De organisatie wordt aangeraden om voor de relevante aanbestedingsprocedure een register bij te houden van de verklaringen omtrent de afwezigheid van belangenconflicten.

3- Controleren van de verklaring omtrent de afwezigheid van belangenconflicten tegen overige informatiebronnen

De verklaring omtrent de afwezigheid van belangenconflicten dient te worden gecontroleerd. Door het opstellen van een dergelijke verklaring kan de aanbestedende dienst een vals gevoel van zekerheid en de ondertekenaar een vals gevoel van kwijting krijgen. Het is daarom van belang dat mensen goed beseffen dat verklaringen kunnen worden gecontroleerd; zulke controles hebben immers een ontradend effect.

Hoeveel controles er worden uitgevoerd, hangt af van de capaciteit en de middelen van de beheersinstantie en/of de aanbestedende dienst. De controles moeten evenredig zijn: er dient een evenwicht te zijn tussen de noodzaak van controle en de noodzaak om dingen eenvoudig te houden en de administratieve last voor begunstigden te verminderen, rekening houdende met de vraag of de opdracht, gezien de waarde, al dan niet onderworpen is aan regels inzake overheidsopdrachten.

3.1 Wanneer?

Belangenconflicten kunnen van invloed zijn op **elke fase van het besluitvormingsproces** van de aanbestedingsprocedure.

De aanbestedende dienst dient de volgende twee soorten **controles** te overwegen:

- controles ten behoeve van preventie: om schijnbare/mogelijke/feitelijke belangenconflicten te ontdekken;
- controles ten behoeve van sancties/herstel: om belangenconflicten te ontdekken, de desbetreffende persoon een sanctie op te leggen en het eventuele onrecht als gevolg van het belangenconflict te herstellen.

Hiervoor dienen interne mechanismen te worden opgezet op basis waarvan **permanente en periodieke** beoordelingen van de situaties waarin medewerkers verkeren gedurende het besluitvormingsproces, mogelijk zijn. Organisaties dienen **ingebouwde mechanismen** te hebben, zoals:

- het periodiek invullen van vragenlijsten om te beoordelen of medewerkers alert zijn op situaties van schijnbare/mogelijke/feitelijke belangenconflicten en deze ook kunnen herkennen, en om zo het bewustzijn te vergroten en te zorgen dat het systeem 'foutloos' werkt;
- checklists die personeelsleden die bij het besluitvormingsproces zijn betrokken, moeten invullen voordat zij een besluit nemen; op basis van

deze lijsten kunnen zij beter een situatie van schijnbare/mogelijke/feitelijke belangenconflicten beoordelen.

Deze mechanismen moeten worden aangevuld met '**controles achteraf**' om te verifiëren of zich ook echt belangenconflicten hebben voorgedaan.

Deze controles achteraf moeten gericht zijn op de verklaring omtrent de afwezigheid van belangenconflicten, die moet worden onderzocht in het licht van overige informatie:

- informatie van buiten (d.w.z. informatie over een mogelijk belangenconflict die afkomstig is van buitenstaanders die zelf niets te maken hebben met de situatie die het belangenconflict heeft veroorzaakt);
- controles die worden verricht ten aanzien van bepaalde situaties met een verhoogd risico op een belangenconflict, uitgaande van een interne risicoanalyse of de zogenaamde fraude-indicatoren ("rode vlaggen") (zie hoofdstuk 4);
- steekproefsgewijze controles.

3.2 Hoe?

Om te bepalen voor welke personen er mogelijk sprake kan zijn van een belangenconflict, moeten de volgende categorieën worden overwogen:

- personeelsleden van de aanbestedende dienst en personeelsleden van aanbieders van aanbestedingsdiensten en van overige dienstverleners die direct betrokken zijn bij het verrichten van de aanbestedingsprocedure;
- de voorzitter van de aanbestedende dienst en leden van de besluitvormingsorganen van de aanbestedende dienst die de uitkomst van een aanbestedingsprocedure kunnen beïnvloeden, zelfs al zijn zij er formeel niet bij betrokken.

Soorten van **controles achteraf** op belangenconflictsituaties zijn onder meer:

➤ **controles door de beheersinstantie/het betaalorgaan:**

- standaard-/periodieke controles die worden verricht bij de beoordeling van het verzoek om betaling van de begunstigde (hetgeen ook bewijzen van de aanbestedingsprocedure omvat) door middel van checklists (die afzonderlijk alle belangenconflictsituaties moeten opsommen die worden genoemd in de EU- en de nationale wetgeving);
- specifieke controles naar aanleiding van informatie van buiten over een mogelijk belangenconflict of fraude-indicatoren ("rode vlaggen");
- specifieke controles naar aanleiding van specifieke informatie of aspecten die zijn aangetroffen tijdens overige incidentele/indirecte controles;
- geplande controles, zoals opgenomen in het jaarlijks controleprogramma op basis van een risicoanalyse;
- steekproefsgewijze controles;

Risicoscores met behulp van Arachne
--

Beheersinstanties kunnen ook overwegen om gebruik te maken van Arachne, een specifieke datamining-tool die door de Commissie wordt geboden om vast te stellen welke projecten een risico op belangenconflicten lopen. Arachne werkt met risicoscores op grond waarvan de projectselectie en de beheerscontroles efficiënter kunnen worden gemaakt en de vaststelling, preventie en opsporing van fraude extra kracht kunnen worden bijgezet.

➤ **controles die worden verricht door het interne controlepersoneel van de begunstigde**

- specifieke controles naar aanleiding van informatie van buiten;
- specifieke controles naar aanleiding van een officieel rapport als gevolg van overige incidentele/indirecte controles die zijn verricht;
- geplande controles, die zijn opgenomen in het jaarlijkse controleprogramma op basis van een risicoanalyse, en steekproefsgewijze controles.

Controles op basis van checklists moeten worden aangevuld met overige controles die uitgaan van de **verklaring omtrent de afwezigheid van belangenconflicten** van het personeelslid. Hierbij dient **gebruik te worden gemaakt van de gegevens en informatie van:**

- de *organisatie zelf*: corresponderende persoonlijke gegevens;

- *overige organisaties*: corresponderende informatie die is verkregen van het nationale gegevensbestand inzake de identiteit van personen, gegevensbestanden over marktdeelnemers (zoals bedrijfsregisters), het gegevensbestand van de belastingautoriteiten etc.

Behoudens de bepalingen van de nationale wetgeving kunnen er samen met overige instellingen interinstitutionele samenwerkingsprotocollen worden opgesteld teneinde toegang te krijgen tot meer informatie.

- *open gegevensbronnen* (met inbegrip van achtergrondonderzoek op basis van het internet) hetgeen informatie kan opleveren over de connecties en persoonlijke omstandigheden van de ambtenaar die aanleiding kunnen geven tot of kunnen wijzen op belangenconflicten.

Voorbeelden van informatiebronnen

- Het Handelsregister
- Internetgegevensbestanden die informatie bieden over de betrekkingen tussen individuele bedrijven en hun wettelijke vertegenwoordigers en algemeen directeurs
- Interne gegevensbestanden die worden bijgehouden om informatie te verzamelen over ontvangers van niet-terugvorderbare financiële bijdragen, en aannemers (ITMS of een eenmalig gegevensbestand voor specifieke doeleinden)
- Gepubliceerde media-informatie

Elke beheerder die te maken krijgt met een mogelijk belangenconflict waarbij een personeelslid betrokken is, dient waar van toepassing de voorkeur te geven aan een 'zachte' benadering en de kwestie openlijk te bespreken met de desbetreffende persoon. Het doel van dit gesprek is erachter te komen of er een risico bestaat op een belangenconflict dat een bedreiging kan vormen voor de procedure en/of de situatie van het desbetreffende personeelslid. Indien dat laatste het geval is, is het aan de beheerder om een besluit te nemen over passende maatregelen om zowel de belangen van de organisatie als die van het personeelslid te beschermen.

In het geval een beheerder over voldoende aanwijzingen beschikt van moedwillig wangedrag van de kant van het personeelslid, kan hij/zij de zaak direct rapporteren aan de relevante autoriteiten en passende maatregelen nemen om de aanbestedingsprocedure veilig te stellen (zie paragraaf 3.4 voor vervolgstappen).

3.3 Gebruik van informatie van klokkenluiders en de media

Klokkenluiders en de media kunnen lucht krijgen van het bestaan van mogelijke persoonlijke connecties tussen de diverse partijen die betrokken zijn bij de aanbestedingsprocedures. Zij kunnen consistente informatie bieden over situaties die van invloed kunnen zijn op het besluitvormingsproces van de aanbestedende diensten.

Informatie die is verkregen van klokkenluiders en de media hoeft niet zonder meer bewijs te zijn. In het geval de autoriteiten (met name de beheersinstanties of de beheers-/controleorganen van de aanbestedende diensten) dergelijke informatie ontvangen, dienen zij direct alle middelen die hen ter beschikking staan, aan te wenden om te controleren of de informatie kan worden bevestigd en of deze effect kan hebben op de procedure. Daarbij moeten zij alle gegevensbronnen gebruiken waarover zij beschikken om te controleren of de informatie juist is.

Afhankelijk van de ernst van de situatie, kunnen zij er ook voor kiezen direct de gerechtelijke of overige relevante autoriteiten in te lichten.

Vanuit het gezichtspunt van onderzoek, moet de informatie van klokkenluiders en de media worden beschouwd als **kennisgevingsbron** voor het starten van interne/externe controles.

Om het voor klokkenluiders en de media gemakkelijker te maken om de autoriteiten te informeren over een mogelijk belangenconflict, zouden de beheersinstanties of overige bevoegde autoriteiten kunnen overwegen om een gratis telefoonnummer dan wel een op het internet gebaseerd fraudemeldingssysteem of overige kanaal te introduceren.

3.4 Wat te doen bij een ernstige verdenking van een belangenconflict

Mogelijk beschikt de desbetreffende autoriteit niet over de bevoegdheid om administratieve controles te verrichten of een onderzoek te starten. Indien dit niet het geval is, moet de informatie onverwijld worden doorgegeven aan de juiste autoriteiten.

Indien op basis van de controle de informatie niet kan worden bevestigd, kan de autoriteit de zaak sluiten, maar de informatie ook gebruiken om deze te correleren aan

overige gegevens en een risicoanalyse te verrichten met als doel eventuele gevoelige gebieden bloot te leggen.

Indien de resultaten van de controles de oorspronkelijke informatie bevestigen en het belangenconflict een bestuurlijk karakter heeft, kan de autoriteit overeenkomstig de nationale wetgeving het volgende doen:

- disciplinaire of administratieve stappen ondernemen of sancties opleggen tegen het desbetreffende personeelslid;
- het contract of de handeling die beïnvloed is door het belangenconflict annuleren en het desbetreffende deel van de aanbestedingsprocedure overdoen;
- de bevindingen correleren aan overige gegevens en deze gebruiken om een risicoanalyse te verrichten;
- openbaar maken wat er is gebeurd, teneinde voor de transparantie van de besluiten te zorgen en eventuele vergelijkbare voorvallen te vermijden en af te schrikken.

Indien het belangenconflict een strafrechtelijk karakter heeft, dient de autoriteit behalve voornoemde stappen, in overeenstemming met de nationale wetgeving ook het volgende te ondernemen:

- de openbaar aanklager informeren, zodat een strafrechtelijke procedure kan worden ingesteld;
- de administratieve aspecten van de zaak controleren;
- de bevindingen correleren aan overige gegevens en deze gebruiken om een interne risicoanalyse te verrichten;

4- Fraude-indicatoren ("rode vlaggen")

4.1. Wat zijn rode vlaggen en hoe worden ze gebruikt?

Een "rode vlag" is een indicator van mogelijke fraude of corruptie. Daarbij gaat het om een aspect of een aantal aspecten dat ongebruikelijk van aard is of afwijkt van de gangbare activiteit. Het is een signaal dat er iets bijzonders aan de hand is, dat misschien nader moet worden onderzocht.

Binnen aanbestedingen zijn er meerdere rode vlaggen die zich kunnen voordoen. Het kan gaan om onregelmatigheden in:

- aanbestedingsdocumenten, bijvoorbeeld inschrijvingen van schijnbaar verschillende inschrijvers, die worden doorgefaxt met hetzelfde faxnummer;
- de administratie, bijvoorbeeld facturen waarvan de bedragen de contractwaarde te boven gaan;
- de gedragingen van het projectpersoneel, bijvoorbeeld wanneer iemand druk probeert uit te oefenen op de beoordelingscommissie om een bepaalde aannemer te selecteren.

De aanwezigheid van rode vlaggen moet zorgen voor een grotere waakzaamheid onder het personeel en de beheerders: deze dienen de nodige stappen te nemen om te bevestigen of uit te sluiten dat er een risico op een belangenconflict bestaat. Het is van uitermate groot belang om direct te reageren. Het is allereerst de verantwoordelijkheid van de aanbestedende diensten en daarna van de beheersinstanties om alle twijfel als gevolg van een rode vlag weg te nemen.

Een rode vlag betekent echter nog niet dat er is of kan worden gefraudeerd, maar de situatie moet wel worden gecontroleerd en zorgvuldig gemonitord.

4.2. Rode vlaggen in aanbestedingsprocedure

In dit hoofdstuk bespreken wij, aan de hand van wat er in de praktijk gebeurt, typische gevallen van verdenkingen van fraude met betrekking tot belangenconflicten gedurende verschillende fasen van de procedure.

Een aantal van deze rode vlaggen lijkt wellicht alledaags; zij kunnen van toepassing zijn op allerlei situaties, niet alleen op belangenconflicten. Het is belangrijk om te beseffen dat rode vlaggen slechts indicatoren zijn. De bedoeling is dat er eerstelijnscontroles worden verricht om twijfel weg te nemen dan wel de waarschijnlijkheid van fraude of onregelmatigheden te bevestigen. De volgende rode vlaggen moeten leiden tot controles om de mogelijkheid dat er een belangenconflict speelt uit te sluiten of te bevestigen.

4.2.1. Voorbereiding en lancering van de procedure

De kwestie van belangenconflicten moet direct vanaf de voorbereidingsfase van de procedure een rol spelen. Wanneer aanbestedingsdocumenten worden opgesteld, heeft de aanbestedende dienst mogelijk externe studies nodig of vraagt zij advies van externe bronnen aan. De documenten voor de aanbestedingsprocedure worden dus tot op zekere hoogte gebaseerd op rapporten van externe deskundigen. De aanbestedende dienst moet tevens besluiten welke soort procedure wordt aangehouden en moet de kennisgevingen van overheidsopdrachten, de contractdocumenten, de specificaties en de conceptcontracten opstellen.

De aanbestedende dienst moet daarom de nodige maatregelen nemen om direct vanaf de allereerste fase van het opstellen van de documenten belangenconflicten te vermijden.

Risico's met betrekking tot belangenconflicten

Iemand die deelneemt aan het opstellen van de documenten, probeert direct of indirect de aanbestedingsprocedure te beïnvloeden, bijvoorbeeld om te zorgen dat een familielid, vriend of zakelijk of financieel partner deel kan nemen.

Rode vlaggen

- De persoon die verantwoordelijk is voor het opstellen van de aanbestedingsdocumenten of een hoge functionaris wil per se een extern bedrijf hiervoor inhuren, hoewel dat helemaal niet nodig is.
- Er worden twee of meer voorbereidende studies over hetzelfde onderwerp aangevraagd bij verschillende bedrijven en iemand zet het personeel onder druk een van deze studies bij het opstellen van de aanbestedingsdocumenten te gebruiken.
- De persoon die verantwoordelijk is voor het opstellen van de documenten richt de procedure zodanig in dat er geen tijd is de documenten zorgvuldig te heroverwegen voordat de aanbestedingsprocedure begint.
- Gedurende korte tijd worden er zonder duidelijke reden twee of meer contracten voor hetzelfde uitgegeven, waardoor er gebruikgemaakt wordt van een minder concurrerende aanbestedingsmethode.
- Er wordt gekozen voor een onderhandelingsprocedure, terwijl een open procedure eveneens mogelijk is.
- Er worden ongerechtvaardigde selectie- of toekenningscriteria gehanteerd, die gunstig zijn voor een bepaald bedrijf of een bepaalde inschrijving.
- De regels voor het leveren van goederen en diensten zijn te streng, zodat er eigenlijk maar één onderneming in aanmerking komt.
- Een medewerker van de aanbestedende dienst heeft familieleden die werken bij een onderneming die zich mogelijk inschrijft.
- Een medewerker van de aanbestedende dienst heeft kort voordat hij/zij in dienst trad bij de aanbestedende dienst, gewerkt bij een onderneming die zich mogelijk inschrijft.

Voorbeeld: Een van de inschrijvers neemt deel aan de voorbereidingsprocedures en beschikt zo over aanvullende informatie voordat de procedure is gelanceerd. Hierdoor wordt overige inschrijvers een eerlijke kans om de aanbesteding te winnen ontzegd. Hier is dus sprake van een belangenconflict.

Risico's met betrekking tot belangenconflicten

Er wordt informatie over de aanbestedingsprocedure naar buiten doorgespeeld.

Rode vlaggen

- Ongebruikelijk gedrag van een medewerker die per se informatie wil hebben over een aanbestedingsprocedure, zonder dat het zijn/haar verantwoordelijkheid is.
- Een medewerker van de aanbestedende dienst heeft familieleden die werken bij een onderneming die zich mogelijk inschrijft.

- Een medewerker van de aanbestedende dienst heeft kort voordat hij/zij in dienst trad bij de aanbestedende dienst, gewerkt bij een onderneming die zich mogelijk inschrijft.

Voorbeeld: Een personeelslid werkt mee aan het opstellen en corrigeren van aanbestedingsdocumenten. Vervolgens neemt hij/zij ontslag en treedt hij/zij in dienst bij een onderneming die kort daarna een inschrijving indient.

TIPS:

Controleer alle aanbestedingsdocumenten op rode vlaggen.

Zorg dat er, waar van toepassing, controlerechten en contractuele rechtsmiddelen zijn opgenomen.

4.2.2. De oproepprocedure, de beoordeling van de inschrijvers en het uiteindelijke besluit

Nadat de uiterste datum voor de ontvangst van inschrijvingen is verstreken, worden de ingediende inschrijvingen door de aanbestedende dienst op naleving van de regels gecontroleerd en geëvalueerd. Waar van toepassing vraagt de aanbestedende dienst de inschrijvers om eventuele tekortkomingen te herstellen of ter verduidelijking bepaalde informatie te verstrekken. De aanbestedende dienst bepaalt op basis van de criteria in de kennisgeving welke inschrijvingen geldig zijn. De beoordelingscommissie verricht een schriftelijke beoordeling en geeft een aanbeveling. De beslissing om het contract toe te kennen wordt genomen door de verantwoordelijke die daartoe binnen de aanbestedende dienst is aangesteld.

Risico's met betrekking tot belangenconflicten

Er is geknoeid met de ontvangen inschrijvingen teneinde te verdoezelen dat de inschrijver heeft verzuimd om te voldoen aan de uiterste datum of om alle vereiste documenten te verstrekken.

Een lid van de beoordelingscommissie probeert de overige leden te misleiden of onder druk te zetten met als doel het uiteindelijke besluit te beïnvloeden, bijvoorbeeld door een verkeerde interpretatie van de regels.

Rode vlaggen

- De officiële documenten en/of ontvangstbewijzen van de documenten zijn duidelijk veranderd (bijvoorbeeld doorgehaald).
- De leden van de beoordelingscommissie beschikken niet over de vereiste technische expertise om de ingediende inschrijvingen te evalueren en de commissie wordt gedomineerd door één persoon.
- Bepaalde subjectieve elementen zijn binnen het systeem van criteria oververtegenwoordigd.
- Bepaalde verplichte informatie van de winnende inschrijver ontbreekt.

- Bepaalde informatie die door de winnende inschrijver is verstrekt, heeft betrekking op het personeel van de aanbestedende dienst (bijvoorbeeld een adres van een medewerker).
- Het adres van de winnende inschrijver is onvolledig – er is bijvoorbeeld alleen een postbusnummer, en geen telefoonnummer en huisadres (hetgeen erop kan wijzen dat het gaat om een brievenbusmaatschappij).
- De specificaties komen in hoge mate overeen met het product of de diensten van de winnende inschrijver, met name wanneer de specificaties een reeks zeer specifieke vereisten bevatten waaraan maar weinig inschrijvers kunnen voldoen.
- Maar weinig van de ondernemingen die de aanbestedingsdocumenten hebben gekocht, dienen uiteindelijk een inschrijving in, met name wanneer meer dan de helft afvalt.
- Onbekende ondernemingen zonder trackrecord winnen het contract.

TIPS:

Zorg ervoor dat de commissieleden worden geselecteerd overeenkomstig het bestaande handboek voor projectuitvoering.

Zorg dat het hoofd van de aanbestedingsprocedure te allen tijde beschikbaar is voor procedurele vragen van de beoordelingscommissie.

Zorg dat de beoordelingscommissie over de nodige technische expertise beschikt om de inschrijvingen te beoordelen.

Controleer of de commissieleden een verklaring hebben ondertekend waarin zij aangeven dat er geen belangenconflicten spelen bij de uitvoering van hun taken, zoals betrekkingen met een van de inschrijvers, nu of in het verleden.

4.2.3. Uitvoering, wijziging en aanpassing van overheidsopdrachten

Alle contracten die worden toegekend op grond van een aanbestedingsprocedure, moeten worden uitgevoerd in volledige overeenstemming met de vereisten die zijn vastgelegd in de oproep tot inschrijving en de technische specificaties. Tevens dient dit te gebeuren binnen de in de oproep vermelde tijdslimiet. Alleen als kan worden aangetoond dat de wijziging in eerste instantie niet te voorzien was en er gezorgd wordt voor een redelijke ondersteuning en financieel evenwicht, kunnen partijen bevoegd zijn het contract licht te wijzigen.

Risico's met betrekking tot belangenconflicten

Het contract is niet opgesteld overeenkomstig de regels en/of de technische specificaties en de aanbestedingsdocumenten.

Het contract wordt slecht uitgevoerd.

Het contract wordt slecht gecontroleerd.

Er worden valse verklaringen geaccepteerd.

Rode vlaggen

Er worden standaardclausules in het contract (controle, verhaal, schade etc.) gewijzigd.

De methode en het werkplan zijn niet bij het contract bijgevoegd.

De naam en de wettelijke status van de onderneming worden gewijzigd en het verantwoordelijke personeelslid zet hier geen vraagtekens bij.

Er worden diverse of twijfelachtige wijzigingsorders voor een specifieke aannemer gemaakt, die steeds door dezelfde projectmedewerker worden goedgekeurd.

Er is binnen een internationaal project een lang, onverklaarbaar uitstel tussen de bekendmaking van de winnende inschrijver en de ondertekening van het contract (hetgeen erop kan duiden dat de aannemer weigert te betalen of onderhandelt over een eis voor een omkopingsom).

Er worden substantiële wijzigingen aangebracht in de technische specificaties of het mandaat.

De hoeveelheid te leveren eenheden wordt verminderd zonder een evenredige vermindering van de betaling.

Het aantal arbeidsuren wordt verhoogd, zonder een overeenkomstige toename van de gebruikte materialen.

Het contract ontbreekt of de documentatie ter ondersteuning van een aankoop is ontoereikend.

Een van de medewerkers van de aanbestedende dienst gedraagt zich ongebruikelijk tijdens de omgang met het dossier: hij/zij geeft bijvoorbeeld liever geen antwoord op vragen van het bestuur over onopgehelderd uitstel en ontbrekende documenten.

Er zijn veel administratieve beoordelingen en geannuleerde aanbestedingsprocedures.

Er zijn wijzigingen in de kwaliteit, kwantiteit of specificatie van de goederen en diensten in het contract, die afwijken van het aanbestedingsdocument (mandaat, technische specificaties etc.)

TIPS:

- Evalueer alle aanvragen voor een wijzigingsorder, controleer de geldigheid ervan en vraag waar van toepassing om ondersteunende documenten voordat u akkoord gaat met de wijzigingsorder.
- Vraag bij controlemissies voor projecten met een hoog risico de klant om de bank voor alle bedragen in kennis te stellen van de wijzigingsorders die zijn uitgegeven voor ondertekende contracten.
- Maak gebruik van toezichtmissies door het taakteam om te controleren of de belangrijkste goederen, werken en dienstenoutput ook echt bestaan. Aan de hand van beoordelingen kan worden bevestigd dat het werk overeenstemt met de uitgegeven

certificaten van voltooiing, dat de ondersteunende documentatie naar behoren wordt bijgehouden, en dat de personeelsleden op de juiste wijze vastleggen dat de goederen en de diensten op tijd zijn ontvangen.

- Zorg dat er verplicht voor projecten met een hoog risico jaarlijks onafhankelijke technische, financiële en aanbestedingscontroles worden verricht.
- Organiseer ook bezoeken op locatie door technische deskundigen in het kader van toezichtmissies.
- Introduceer contractmanagementtrainingen voor projectmedewerkers.
- Controleer als onderdeel van een beoordeling van het aanbestedings- en financieel beheer specifiek het toezicht op het contractbeheer – betalingslijsten per contract of aannemer, controles op dubbele betaling en bevestigingen van ontvangen goederen en diensten.
- Introduceer strikte klachtenafhandelingprocedures en maak deze goed bekend.

Bijlage 1: Modelverklaring omtrent de afwezigheid van belangenconflicten

Titel van contract:

Referentie: (Uitnodiging tot inschrijving nr.):

Hierbij verklaar ik, ondergetekende,, die ben aangesteld door de openingscommissie / aangesteld door de beoordelingscommissie / belast met de beoordeling van de (uitsluitings-) en (selectie-) criteria / aangesteld om de activiteiten te controleren / bevoegd om een deel van het contract voor voornoemde overheidsopdracht te wijzigen, dat ik mij bewust ben van de bepalingen van artikel 57 van de financiële verordening, die als volgt luiden:

"1. Financiële actoren en andere personen die bij de uitvoering en het beheer, met inbegrip van voorbereidende handelingen op dit gebied, de audit of de controle van de begroting betrokken zijn, verrichten geen handeling waarbij hun eigen belangen in conflict kunnen komen met die van de Unie.

Indien een dergelijk risico bestaat, ziet de betrokkene van deze handeling af en wendt zich tot de gedelegeerde ordonnateur, die schriftelijk mededeelt of er sprake is van een belangenconflict. De betrokkene stelt ook zijn hiërarchieke meerdere op de hoogte. De betrokkene stelt ook zijn hiërarchieke meerdere op de hoogte. Indien er sprake blijkt te zijn van een belangenconflict beëindigt de betrokkene zijn activiteiten in verband met de zaak. De gedelegeerde ordonnateur neemt persoonlijk de nodige verdere maatregelen.

2. Voor de toepassing van lid 1 doet een belangenconflict zich voor wanneer de onpartijdige en objectieve uitoefening van de functies van de in lid 1 bedoelde financiële actor of andere persoon in gevaar wordt gebracht als gevolg van familiebanden,⁵ vriendschap, politieke gezindheid of nationaliteit, economische belangen⁶ of elke andere eventuele belangengemeenschap met de ontvanger.⁷"

[Nationale voorschriften invoegen]die als volgt luiden: (indien/voor zover van toepassing)

Ik verklaar hierbij dat ik, voor zover mij bekend, geen belangenconflict heb met de marktdeelnemers die [zich hebben ingeschreven voor deelname aan] [een inschrijving hebben ingediend voor deze opdracht], ongeacht of dit als individueel persoon, als lid van een

⁵ Familiebanden in de XXe graad, huwelijk of geregistreerd partnerschap.

⁶ Contractuele betrekkingen of betaalde of onbetaalde advisering die momenteel van toepassing is.

⁷ Met inbegrip van vrijwilligerswerk, lidmaatschap van een bestuur of een leidinggevend college.

consortium of als de voorgestelde onderaannemer is.

Naar mijn beste weten en overtuiging zijn er geen feiten of omstandigheden, thans of in het verleden, dan wel die in de nabije toekomst kunnen optreden, die mijn onafhankelijkheid in de ogen van enige partij ter discussie zouden kunnen stellen.

Ik bevestig dat in het geval ik gedurende de selectie / criteria / [openings-] evaluatieproces / uitvoering of wijziging van het contract zou ontdekken of in het geval zou blijken dat een dergelijk conflict bestaat of is ontstaan, ik dit terstond aan het bestuur / de commissie zal melden, en dat in het geval er een belangenconflict wordt vastgesteld, ik mijn deelname aan het evaluatieproces en alle bijbehorende activiteiten zal stopzetten.

Tevens verklaar ik dat ik alle mij toevertrouwde zaken vertrouwelijk zal behandelen. Ik zal geen vertrouwelijke informatie openbaar maken die aan mij bekend wordt gemaakt of die ik heb ontdekt. Ik zal geen oneigenlijk gebruik maken van de aan mij verstrekte informatie. Ik ga er met name mee akkoord dat ik alle informatie die aan mij bekend wordt gemaakt of alle documenten die mij worden verstrekt, die door mij worden ontdekt of die door mij worden opgesteld in de loop van of in verband met de evaluatie vertrouwelijk en geheim zal houden en ik ga ermee akkoord deze uitsluitend te gebruiken ten behoeve van deze evaluatie en niet bekend te maken aan enige derde. Ook ga ik ermee akkoord geen exemplaren te bewaren van de verstrekte schriftelijke informatie.

Getekend (datum en plaats):.....

Naam:

Functie

Bijlage 2: Voorbeelden

Zaak nr. 1

De Roemeense dienst voor de fraudebestrijding (DLAF) werd door het ministerie van Regionale Ontwikkeling van Toerisme geïnformeerd over een mogelijk belangenconflict bij een door het EFRO gefinancierd project.

De begunstigde van het project was een adviseur van het graafschap en het in 2009 ondertekende financieringscontract betrof het herstel en de modernisering van 50 km weg in het graafschap.

Naar aanleiding van een nationale aanbestedingsprocedure, die werd verricht op grond van de nationale wetgeving en die de toekenning van aanbestedingscontracten, concessieovereenkomsten voor openbare werken en concessieovereenkomsten voor diensten betrof, heeft de begunstigde het werkcontract ter waarde van 10 miljoen EUR toegekend aan aannemer S.

Zodra de werkzaamheden waren begonnen, vroeg S. de begunstigde om toestemming om de oorspronkelijk aangestelde ballastleverancier te vervangen voor een andere onderneming, F., naar zeggen om financiële redenen, en om goedkeuring voor de wijziging te vragen van de toezichthouder van het project.

Kort daarna vroeg S. de begunstigde om eveneens toestemming te geven voor een wijziging van het gebruikte bouw materiaal van kalksteen naar grind, en overhandigde S. testrapporten voor dit type bouw materiaal, dat eveneens door F. werd geleverd. Vooraf was al toestemming gevraagd aan de ontwerper en de projecttoezichthouder.

Het graafschapsbestuur stelde de volgende documenten op met betrekking tot deze twee wijzigingen:

- rapporten ondertekend door de projectcoördinator, goedgekeurd en ondertekend door de voorzitter van het graafschapsbestuur;
- een bijlage bij het werkcontract, ondertekend door de voorzitter van het graafschapsbestuur, waarin de nieuwe leverancier voor de bouwmaterialen werd genoemd.

Uit onderzoek van de DLAF bleek dat F. eigendom was van twee personen, elk van hen houder van 50 % van de aandelen. Een van hen was een zoon van de voorzitter van het graafschapsbestuur, de begunstigde van het project.

De DLAF concludeerde dat **er sprake was van een belangenconflict omdat de documenten waarin F. werd geaccepteerd als leverancier van de bouwmaterialen was ondertekend door de voorzitter van het graafschapsbestuur, die een familieband in de eerste graad had met een van de mede-eigenaren van F.**

Zaak nr. 2

De Roemeense DLAF werd door het ministerie van Regionale Ontwikkeling van Toerisme geïnformeerd over mogelijke illegale praktijken binnen een project dat wordt gefinancierd door het programma voor economische en sociale cohesie PHARE 2000.

De begunstigde van het project was marktdeelnemer Z. Er was een financieringscontract gesloten ter ondersteuning van de certificering van het systeem voor kwaliteitsbeheer van 12 kleine en middelgrote bouwbedrijven.

Om het contract voor de certificeringsdiensten toe te kennen in overeenstemming met de nationale wetgeving inzake overheidsopdrachten, heeft de begunstigde een beoordelingscommissie benoemd die bestaat uit vijf leden. Deze leden hebben stuk voor stuk een geheimhoudings- en onpartijdigheidsverklaring ondertekend.

DLAF ontdekte dat een van de leden van de beoordelingscommissie een accountant was, die samenwerkingsovereenkomsten met de winnende inschrijver had gesloten.

Dit was in strijd met diverse bepalingen in de **praktische gids**, de **aanvragersgids** en een bijlage bij de **toekenningsovereenkomst**, aangezien **een van de leden van de beoordelingscommissie die het contract toekende, een belangenconflict had en een contractuele relatie bleek te hebben met een van de inschrijvers.**

Zaak nr. 3

De Roemeense DLAF werd door het ministerie van Regionale Ontwikkeling van Toerisme geïnformeerd over mogelijke aanwijzingen van fraude in een project dat werd gefinancierd door het regionale operationele programma "Prioritaire as 2", met als doel een deel van de wegen in het graafschap te moderniseren. De begunstigde was het graafschapbestuur.

Het **contract voor de ontwerpdiensten** werd toegekend door middel van een aanbestedingsprocedure op grond van de *nationale wetgeving inzake de toekenning van contracten voor overheidsopdrachten, concessieovereenkomsten voor openbare werken en concessieovereenkomsten voor diensten*. Het toekenningscriterium was de "financieel gunstigste inschrijving".

De winnende inschrijver, P., verklaarde geen enkel deel van het contract uit te besteden, maar al snel werd besloten dat er delen van het contract werden uitbesteed aan A.

Twee overheidsfunctionarissen die lid waren van de beoordelingscommissie voor de aanbestedingsprocedure, waren tevens in dienst bij A. – de onderaannemer van de winnende inschrijver.

De beheersinstantie besloot de door A. geleverde diensten niet uit te betalen vanwege de belangenconflictsituatie tussen de leden van de beoordelingscommissie en de onderaannemer.

De DLAF was van oordeel dat hier sprake was van een **belangenconflict** op grond van het nationaal recht. **Het feit dat de twee overheidsfunctionarissen van het graafschapsbestuur deel hadden genomen aan de beslissing om het contract toe te kennen aan P., was van indirect materieel voordeel geweest voor de onderneming A., waar ze in dienst waren.**

Zaak nr. 4

De Roemeense DLAF werd door een bemiddelingsorgaan voor het sectoriële operationele programma "Ontwikkeling van de menselijke hulpbronnen" geïnformeerd over een mogelijk belangenconflict in een project dat werd gefinancierd uit hoofde van Prioriteit as 3. Het project was erop gericht een reeks innovatieve technieken en methoden ter verbetering van de ondernemingscapaciteit te introduceren onder ondernemers en om ondersteuning te bieden aan kleine en middelgrote ondernemingen uit twee regio's.

De begunstigde was een universiteit, die wettelijk werd vertegenwoordigd door de rector magnificus, de heer C.

Ten behoeve van de voorlichtingsactiviteiten van het project heeft de universiteit, als werkgever, een afzonderlijk werkcontract gesloten met de heer C., als werknemer.

Als rector magnificus van de universiteit heeft de heer C. vervolgens het uitvoeringsteam voor het project benoemd, waar hij zelf ook deel van uitmaakt.

Door een individueel werkcontract te ondertekenen, enerzijds als rector magnificus en wettelijke vertegenwoordiger van de werkgever en anderzijds als werknemer en lid van het uitvoeringsteam van het project, heeft de heer C. feitelijk een contract met zichzelf ondertekend en daardoor een direct materieel voordeel voor zichzelf binnengehaald, d.w.z. de toezegging van een aanvullend salaris.

Op grond van het Roemeense Handvest voor universiteiten (waarin de nationale onderwijswet ten uitvoer wordt gelegd) is de universiteit een instelling van openbaar belang en is de rector magnificus de uitvoerende directeur daarvan. De DLAF was derhalve van oordeel dat er gronden waren voor vervolging wegens een strafbaar feit op grond van de nationale wetgeving.